

СЪСТЕЗАНИЕ ПО ХИМИЯ „ТАЛАНТЛИВ ХИМИК“ – за 7. клас, април 2015 г.

Уважаеми ученици, предстои Ви да решите тест от две части.

Първата част съдържа **20** задачи с по 4 отговора, само един от които е верен. Отбележете го с хикс – „X“ в приложената таблица. Не се допускат поправки и задрасквания в таблицата за отговори.

☒	Б	В	Г
-------------------------------------	---	---	---

Втората част се състои от 2 задачи със свободен отговор. При решаването им спазвайте указанията и отговаряйте точно, кратко и ясно.

Желаем Ви успех!

ЧАСТ I

Таблица за отговори на теста

Зад.	Отговори			
1	А	Б	В	Г
2	А	Б	В	Г
3	А	Б	В	Г
4	А	Б	В	Г
5	А	Б	В	Г
6	А	Б	В	Г
7	А	Б	В	Г
8	А	Б	В	Г
9	А	Б	В	Г
10	А	Б	В	Г

Зад.	Отговори			
11	А	Б	В	Г
12	А	Б	В	Г
13	А	Б	В	Г
14	А	Б	В	Г
15	А	Б	В	Г
16	А	Б	В	Г
17	А	Б	В	Г
18	А	Б	В	Г
19	А	Б	В	Г
20	А	Б	В	Г

ЧАСТ I

1. В кой ред е означен електроненутрален атом:

- А) $17p^+, 18n^0, 18e^-$
- Б) $17p^+, 20n^0, 17e^-$
- В) $16p^+, 16n^0, 18e^-$
- Г) $19p^+, 21n^0, 18e^-$

2. В кой ред правилно са означени 2 mol молекули бром и 2 mol бромидни йони?

- А) 2 Br, 2 Br⁻
- Б) Br₂, Br²⁻
- В) 2 Br₂, 2 Br⁻
- Г) Br₂, 2 Br⁺

3. Коя от означените химични реакции е процес на химично съединяване?

- А) $Na_2O_2 + CO_2 \longrightarrow$
- Б) $Li_2O + H_2O \longrightarrow$
- В) $KOH + SO_2 \longrightarrow$
- Г) $Br_2 + NaOH \longrightarrow$

4. В кой ред са означени САМО молекули на химични съединения?

- А) HF, Cl₂, H₂O, P₄
- Б) H₂O, Cl₂O, SO₂, N₂
- В) H₂O₂, 2 HCl, CO₂, H₂SO₄
- Г) Na₂O, KOH, NaCl, O₃

5. Химичният елемент X се намира в VIA група на периодичната система. Формулите на водородното му съединение и на оксида във висшата валентност съответно са:

- А) H₂X и X₂O₆
- Б) XH₆ и X₂O
- В) XH₂ и XO
- Г) H₂X и XO₃

6. На контролна работа Калин трябвало да означа с уравнения свойствата на натрия. В кое от уравненията е записал грешна формула?

- А) $2 Na + O_2 \xrightarrow{t^\circ C} Na_2O_2$
- Б) $Na + H_2O \longrightarrow NaOH + H_2$
- В) $2 Na + H_2SO_4 \longrightarrow Na_2SO_4 + H_2$
- Г) $Na + S \longrightarrow NaS$

7. В кой ред валентността на елементите спрямо кислорода е в последователност 1, 4, 3?

- А) N₂O, SO₂, Al₂O₃
- Б) H₂O, SO₃, SiO₂
- В) CaO, Al₂O₃, CO₂
- Г) Na₂O, SO₃, NO

8. В кой ред са записани правилно коефициентите *a*, *b* и *d* в уравнението: $a Fe + b Cl_2 \longrightarrow d FeCl_3$?

- А) *a* = 1, *b* = 3, *d* = 2
- Б) *a* = 2, *b* = 3, *d* = 1
- В) *a* = 2, *b* = 3, *d* = 2
- Г) *a* = 6, *b* = 2, *d* = 2

9. Между коя двойка вещества НЕ протича процес на неутрализация?

- А) LiOH + H₂SO₄ $\longrightarrow$
- Б) KOH + CO₂ $\longrightarrow$
- В) Ca(OH)₂ + HCl $\longrightarrow$
- Г) NaOH + HF $\longrightarrow$

10. Натриевият хидрогенкарбонат се използва:

- А) в сладкарството като набухvatел
- Б) като минерален тор
- В) за избелване на тъкани
- Г) за получаване на хлор и солна киселина

11 . Кое от взаимодействията е НЕВЪЗМОЖНО?

- А) $\text{Na}_2\text{O} + \text{Br}_2 \longrightarrow$
- Б) $\text{Na}_2\text{O} + \text{HBr} \longrightarrow$
- В) $\text{NaH} + \text{H}_2\text{O} \longrightarrow$
- Г) $\text{I}_2 + \text{NaOH} \longrightarrow$

12. За веществото А е известно: има йонен строеж; взаимодейства с вода и полученият воден разтвор променя цвета на лакмуса в синьо; взаимодейства с въглероден диоксид и солна киселина.

Веществото А може да е:

- А) метал
- Б) основа
- В) основен оксид
- Г) киселина

13. Как ще различим бромоводородна киселина от разтвор на натриев бромид?

- А) чрез пропускане на хлор
- Б) с индикатор виолетов лакмус
- В) с индикатор фенолфталеин
- Г) с разтвор на сребърен нитрат

14. Скоростта на химичните реакции

- А) намалява с увеличаване на температурата
- Б) не зависи от природата на веществата
- В) се измерва с количеството вещество, което се получава или реагира за единица време
- Г) нараства с намаляване на контактната повърхност

15. В кой ред ГРЕШНО е определен вида на процеса според топлинния ефект?

- А) горене на спирт – екзотермичен
- Б) неутрализация – ендотермичен
- В) взаимодействие на калий с водород – екзотермичен
- Г) изпарение на вода – ендотермичен

16. Йодът е жизненонеобходим микроелемент за човека. Йодидните йони имат значение за обмяната на веществата. За нормалното развитие в детска и юношеска възраст като профилактика се препоръчва калиев йодид (антиструмин). Колко *mol* йони се съдържат в 2 *mol* калиев йодид?

- А) $12,02 \cdot 10^{23}$ mol
- Б) 2 mol
- В) 3 mol
- Г) 4 mol

17. Кое от означените с химични формули вещества НЕ е оксид?

- А) Na_2O_2
- Б) SO_2
- В) CuO
- Г) Al_2O_3

18. В кой ред всички вещества могат да взаимодействат със солна киселина?

- А) Cu , Na_2O , $\text{Ca}(\text{OH})_2$, AgNO_3
- Б) Na_2O , SO_2 , Zn , KOH
- В) Ca , CaCO_3 , CuO , AgNO_3
- Г) CaCO_3 , $\text{Ba}(\text{OH})_2$, Fe , Cl_2

19. Мишо оставил в чаша безцветен разтвор с $pH > 7$. След два дни установил, че разтворът е помътнял, а на повърхността се е образувала корица от бяло, неразтворимо вещество. Какъв е разтворът в чашата?

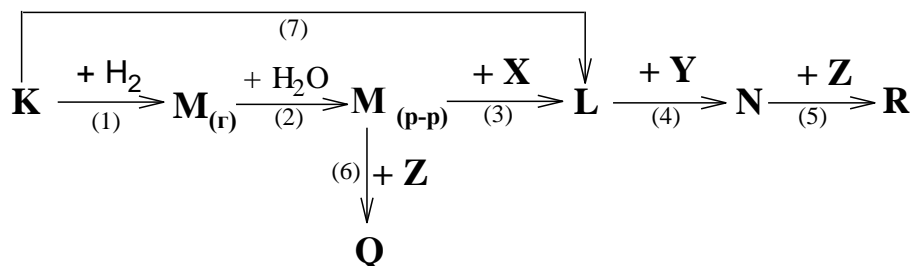
- А) хлорна вода
- Б) солна киселина
- В) бистра варна вода
- Г) готварска сол

20. Химичният елемент водород прилича на алкалните елементи по това, че:

- А) образува просто вещество газ
- Б) атомите му могат да отдават електрони и да се превръщат в H^+ -йони
- В) е елемент с неметален характер
- Г) активно взаимодейства с вода

ЧАСТ II

21. Дадена е схемата:

За веществата от схемата се знае, че:

- **K** е твърдо просто вещество с молекулен строеж и виолетов цвят;
- Веществото **X** е известно в практиката като „сода каустик“;
- **Y** е газообразно просто вещество с жълтозелен цвят и задушлива миризма, отровно;
- Водният разтвор на **Z** е реактив за доказване йоните на халогенните елементи.

А) Изразете с уравнения взаимодействията, означени на схемата.

Б) Определете кои са веществата **K**, **M_(r)**, **M_(p-p)**, **L**, **N**, **R**, **Q**, **X**, **Y** и **Z**, като за всяко запишете химичната формула и наименование в таблицата.

Вещество	Формула	Наименование
K		
M_(r)		
M_(p-p)		
L		
N		
R		
Q		
X		
Y		
Z		

В) Обяснете какъв е характера на развора на **M_(p-p)**, определете **pH** и цвета на лакмуса.

Г) Изразете с уравнение взаимодействието на X с Y . Един от продуктите на реакцията P има избелващо действие. Напишете наименованието на P и изчислете $M_r(P)$.

22. Полина, Георги, Иван и Ани са ученици в VII клас. На лабораторно упражнение по химия всеки от тях получил по две епруветки с водни разтвори на различни вещества със задачата да ги разпознае.

Иван получил водни разтвори на веществата **A** и **Г**, Ани – на **В** и **Ж**, Полина – на **Б** и **Е** и Георги – на **Д** и **З**. За разпознаването на веществата учениците получили следната информация:

- 1) Разтворите на Иван променят цвета на фенолфталейна в малиново-червено;
- 2) Разтворите на Ани могат да си взаимодействат, при което се получава жълта утайка;
- 3) Вторият разтвор на Полина може да се получи при взаимодействие на първия ѝ разтвор с един от разтворите на Иван;
- 4) Разтворите на Георги оцветяват пламъка на спиртна лампа в карминено-червено;
- 5) Веществата **A** и **В** оцветяват пламъка на спиртна лампа във виолетово, а на **Г** и **Е** – в жълто;
- 6) Разтворът на **Ж** взаимодейства с разтворите на **Б**, **Е** и **З**, при което се образува бяла утайка, а с разтвора на **Д** – бледожълта утайка;
- 7) Разтворът на **Б** оцветява лакмуса в червено.

А) Разтвори на кои вещества са получили Полина, Георги, Иван и Ани? Запишете ги с формули и наименования.

Вещество	Формула	Наименование
A		
Б		
В		
Г		
Д		
Е		
Ж		
З		

Б) Изразете всички описани взаимодействия с уравнения.

В) При какво взаимодействие от веществото **Д** може да се получи веществото **З**? Изразете с уравнение и обяснете.

Примерни решения

ЧАСТ I

20 x 2 т. = 40 точки

Зад.	Отговори			
1	A	~~B~~	B	Г
2	A	B	~~B~~	Г
3	A	~~B~~	B	Г
4	A	B	~~B~~	Г
5	A	B	B	~~Г~~
6	A	B	B	~~Г~~
7	~~A~~	B	B	Г
8	A	B	~~B~~	Г
9	A	~~B~~	B	Г
10	~~A~~	B	B	Г

Зад.	Отговори			
11	~~A~~	B	B	Г
12	A	B	~~B~~	Г
13	A	~~B~~	B	Г
14	A	B	~~B~~	Г
15	A	~~B~~	B	Г
16	A	B	B	~~Г~~
17	~~A~~	B	B	Г
18	A	B	~~B~~	Г
19	A	B	~~B~~	Г
20	A	~~B~~	B	Г

ЧАСТ II

Задача 21 - 30 точки

A) За уравненията – 7 x 2 точки = 14 точки

- (1) $I_2 + H_2 \rightleftharpoons 2 HI_{(газ)}$
- (2) $HI_{(газ)} \xrightarrow{+ H_2O} HI_{(p-p)} \quad HI_{(p-p)} \longrightarrow H^+ + I^-$
или $HI_{(газ)} \xrightarrow{+ H_2O} H^+ + I^-$
- (3) $HI + NaOH \longrightarrow NaI + H_2O$
- (4) $2 NaI + Cl_2 \longrightarrow 2 NaCl + I_2$
- (5) $NaCl + AgNO_3 \longrightarrow AgCl \downarrow + NaNO_3$
- (6) $HI + AgNO_3 \longrightarrow AgI \downarrow + HNO_3$
- (7) $I_2 + 2 Na \longrightarrow 2 NaI$

Б) За всяко от веществата 8 x 1 точка = 8 точки.

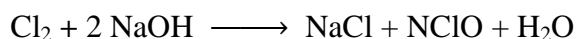
Вещество	Формула	Наименование
K	I_2	йод
M_(г)	$HI_{(газ)}$	йодоводород
M_(p-p)	HI	йодоводородна киселина
L	NaI	натриев йодид
N	$NaCl$	натриев хлорид
R	$AgCl$	сребърен хлорид
Q	AgI	сребърен йодид
X	$NaOH$	натриева основа (или натриев хидроксид)
Y	Cl_2	хлор
Z	$AgNO_3$	сребърен нитрат

В) за характера на разтвора на $M_{(p-p)}$ – киселинен, H^+ - йони

$pH < 7$, червен

2 точки

Г) за уравнението на взаимодействие между X и Y

3 точки

P NaClO натриев хипохлорит

1 точка

$M_r(P)$ $M_r(NaClO) = A_r(Na) + A_r(Cl) + A_r(O) = 23 + 35,5 + 16 = 74,5$

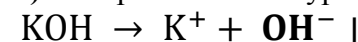
2 точки

Задача 22 - 30 точки

А) За всяко от веществата - 8 x 1 точка = 8 точки.

Вещество		Формула	Наименование
А	Иван	КОН	Калиева основа/ калиев хидроксид
Б	Поли	НСІ	Солна киселина
В	Ани	КІ	Калиев йодид
Г	Иван	NaOH	Натриева основа
Д	Георги	LiBr	Литиев бромид
Е	Поли	NaCl	Натриев хлорид
Ж	Ани	AgNO ₃	Сребърен нитрат
З	Георги	LiCl	Литиев хлорид

Б) За вярно записани уравнения

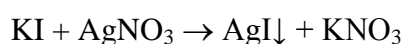

червено

водните им разтвори оцветяват фенолфталеина в малиново

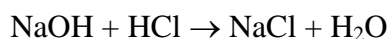
2x2т. + 1 т. = 5 точки

В + Ж

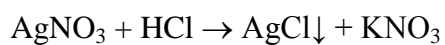
AgI – жълт

2 точки

2 точки

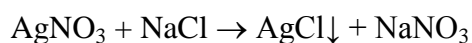
Ж + Б

AgCl – бял

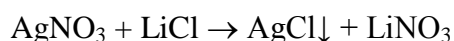
2 точки

Ж + Е

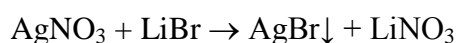
2 точки

Ж + З

2 точки

Ж + Д

AgBr – бледожълт

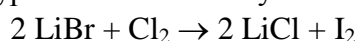
2 точки

оцветява лакмуса в червено

2 точки

В) За уравнението за получаване на веществото З от Д и обяснение.

2 точки

Хлорът е по-активен от брома и може да го измести от неговите соли

1 точка